

คำประกาศเกียรติคุณ
นางเอก ขาวราษฎร์
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์)

นางเอก ขาวราษฎร์ มีชื่อในวงการภาพยนตร์ คือ เพชรา เชาวราษฎร์ ปัจจุบัน อายุ ๗๕ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่จังหวัดระยอง เป็นบุตรของนายอบ และนางส้อย ขาวราษฎร์ เป็นบุตรคนที่ ๔ จากพี่น้องทั้งหมด ๗ คน

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ขณะนั้นอายุ ๑๕ ปี ได้เดินทางมาศึกษาที่กรุงเทพมหานคร โดยพักอาศัยอยู่กับพี่สาวและพี่ชาย และช่วยงานในร้านเสริมสวยของน้องสาวพี่ชาย ช่วงนั้นเพชราได้รับการชักชวนให้เข้าประกวดเทพธิดาเมฆาฮาวายประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๔ จัดโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ใช้ชื่อในการประกวดว่า ปัทมา ขาวราษฎร์ ได้ตำแหน่งชนะเลิศ ต่อมาได้รับการชักชวนจากศิริ ศิริจินดา และดอกดิน กัญญามาลย์ ให้แสดงภาพยนตร์เรื่อง บันทึกรักของพิมพ์ฉวี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นเรื่องแรก ขณะอายุ ๑๙ ปี แสดงคู่กับ มิตร ชัยบัญชา โดยดอกดิน กัญญามาลย์ เป็นผู้ตั้งชื่อให้ว่า “เพชรา เชาวราษฎร์” แจ้งเกิดอย่างเต็มตัวจากภาพยนตร์เรื่องที่สอง เรื่อง ดอกแก้ว ตามด้วย หนึ่งในทรวง อ้อมอกสวรรค์ และได้แสดงคู่กับมิตร ชัยบัญชา รับบทคู่รักในภาพยนตร์อีกหลายเรื่อง เป็นที่ชื่นชอบของแฟนภาพยนตร์ เรียกว่า คู่ขวัญ มิตร - เพชรา ซึ่งในยุคที่โด่งดังมากๆ แต่ละเดือนมีคิวถ่ายภาพยนตร์ ประมาณ ๑๒ - ๑๘ เรื่อง โดยในแต่ละวันต้องถ่ายทำภาพยนตร์วันละ ๓-๔ เรื่อง มีผลงานประมาณ ๓๐๐ เรื่อง ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๒๑ บทบาทการแสดงของเธอมิความหลากหลาย บางเรื่องแสดงเป็นเจ้าหญิง บางเรื่องแสดงเป็นขอทาน และบางเรื่องแสดงเป็นเด็กแก่นแก้ว เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นบทใด เพชรา ก็สร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชมทั่วประเทศ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านได้เสมอมา และยังได้รับรางวัลยอดเยี่ยมด้านการแสดง ซึ่งเป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงฝีมือและความสามารถของเธอได้อย่างเด่นชัด

กระทั่งเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๕ เพชราเริ่มมีปัญหาเรื่องสายตา เนื่องจากในการถ่ายภาพยนตร์ต้องใช้แสงไฟที่สว่างมาก ใช้เวลารักษาเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งตาบอดสนิททั้งสองข้าง หลังจากนั้นต้องหยุดงานแสดงเพื่อรักษาสุขภาพมาโดยตลอด จนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘ ได้ทำงานเป็นนักจัดรายการวิทยุคลื่นลูกทุ่งเอฟเอ็ม และเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เพชราได้รับงานโฆษณาลิปสติกมิสทิน โดยรายได้จากงานครั้งนี้ เพชราได้บริจาคให้องค์กรการกุศลทั้งหมด ส่วนหนึ่งมอบให้กับมูลนิธิคนตาบอดแห่งประเทศไทย

ด้วยคุณค่าจากผลงานการแสดงภาพยนตร์ทุกเรื่อง ของเพชรา เชาวราษฎร์ สะท้อนถึงความสามารถอันโดดเด่นของนางเอกอมตะตลอดกาล และเป็นตัวอย่างที่ดียิ่งให้กับนักแสดงรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้ รวมถึงได้รับเกียรติจากพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งมาตามตุสโซ กรุงเทพมหานคร ในการปั้นหุ่นขี้ผึ้งขนาดเท่าตัวจริง เพื่อแสดงร่วมกับหุ่นของบุคคล ผู้มีชื่อเสียงระดับโลก

นางเอก ขาวราษฎร์ (เพชรรา เขาวราษฎร์) จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขา
ศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์) พุทธศักราช ๒๕๖๑